

Verksamhetsplan

Verksamhetsplanens projekt delas in i två olika kategorier: prioriterade projekt och projekt. Kategorierna definierar vilka projekt värnpliktskongressen 2022 uppdrar Plikträdet att prioritera i sitt arbete, samt vilka mål som ska prioriteras att uppnås under mandatperioden.

Prioriteringen av projekt syftar till att ge Plikträdet möjlighet att kraftsamla sina resurser för att uppnå av kongressen prioriterade mål.

Pliktrådets arbete ska planeras för att samtliga krav i verksamhetsplanen ska uppnås. Plikträdet ska emellertid prioritera att de mål som formuleras i de prioriterade projekten uppnås. Plikträdet ska under sitt verksamhetsår kontinuerligt utvärdera om de är i fas för att uppnå målen i de prioriterade projekten, och om Plikträdet bedömer att så inte är fallet bör de omplanera sin verksamhet, eventuellt på bekostnad av mindre prioriterade projekt, för att uppnå målen. Plikträdet får emellertid inte satsa på de prioriterade projekten på bekostnad av följande projekt: Förbandsverksamhet, Medinflytande, Dokumentation och överlämning, Kongress och Konferens.

Pliktrådets prioriterade projekt verksamhetsåret 2022/2023 är Arbetsmiljö och säkerhet, Kompensationer och Plikt och mönstring.

Ändringar från plena är **gulmarkerad**.

Innehåll

Verksamhetsplan.....	1
1: Arbetsmiljö och säkerhet	3
2: Civilplikt	5
3: Dokumentation och överlämning.....	5
4: Förbandsverksamhet.....	7
5: Hållbarhet.....	9
6: Intern arbetsmiljö.....	10
7: Internationella relationer	10
8: Juridiska rättigheter och skyldigheter	12
9: Kompensationer	13
10: Konferens	14
11: Medinflytande	16
12: Meritvärde.....	17
13: Minnespris.....	19
14: Organisationsutveckling	20
15: Personären den	22
16: Plikt och mönstring.....	23
17: Representation	26
18: Statistik och analys	28
19: Svenska soldathemsförbundet	29
20: Historia	30
21: Kommunikation och media	31
22: Kongress	34

1: Arbetsmiljö och säkerhet

Syfte

Ingen totalförsvarspliktig ska lida fysisk eller psykisk skada under utbildning. Arbetsmiljö- och säkerhetsarbete måste ständigt utvecklas. Strävan att uppfylla utbildningsmålen får aldrig äventyra säkerheten. Det är särskilt viktigt att arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet inom Försvarsmakten utvecklas för att bättre främja psykisk hälsa bland värnpliktiga.

Ett tillgängligt, välkänt och likformat system för olycks- och avvikelserapportering måste implementeras inom hela Försvarsmakten. Både värnpliktiga och befäl måste ges relevant utbildning och stöd för att enkelt kunna använda rapporteringssystemet.

Det ska i alla lägen finnas för tjänsten lämpad, och för individen anpassad, utrustning. Värnpliktskongressen 2022 identifierar materielsystemen kroppsskydd 90, känga 90 samt ryggsäck 12 som problempersedlar. Alternativ till dessa system måste erbjudas de totalförsvarspliktiga.

Det är viktigt att alla värnpliktiga och befäl ges goda kunskaper i hur utrustningen ska individanpassas.

Mål

Ingen värnpliktig ska utsättas för psykisk eller fysisk skada under sin utbildning.

Ett nytt olycks- och tillbudsrapporteringssystem, som är användbart för såväl värnpliktiga som anställda, införs inom Försvarsmakten.

Ingen värnpliktig ska tvingas bära eller skadas av fel storlek av tilldelad materiel.

Att Försvarsmakten senast värnpliktskongressen 2023 antagit en plan för att erbjuda alternativ till identifierade problempersedlar.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att delta i referensgruppen för jämställd materielförsörjning,

att medverka under minst en säkerhetsinspektion tillsammans med marksäkerhetsinspektionen eller flygsäkerhetsinspektionen som genomförs på ett förband som utbildar värnpliktiga,

att den ledamot med huvudansvar för Pliktrådets arbete om arbetsmiljö och säkerhet under verksamhetsåret ska ha besökt minst tre förband, gärna olika försvarsgrenar, samt

att följa upp arbetsmiljön och säkerheten och Försvarsmaktens arbete med desamma.

att Pliktrådet aktivt arbetar för att alternativ till identifierade problempersedlar erbjuds de totalförsvarspliktiga.

Genomförande

Arbetsgrupper och tillsynsverksamhet

Pliktrådet ska sträva efter att delta i samverkansgrupper, verksamhetssäkerhetsmöten, inspektioner samt övriga arbetsgrupper av intresse för värnpliktigas arbetsmiljö och säkerhet. Persedelfrågor drivs inledningsvis i arbetsgruppen för jämställd materielförsörjning, i förlängning bör en separat arbetsgrupp etableras.

Syftet ska vara att informera om värnpliktigas krav, rapportera erfarenheter samt inhämta information och påverka beslutsprocesser. Pliktrådet ska under inspektioner verka för att pliktperspektivet lyfts och att fler värnpliktiga skyddsassistenter deltar.

Information och utbildning

I samband med att ett system införs för värnpliktigas deltagande i det lokala arbetsmiljöarbetet och skyddsassistenter utses på förbanden, ska Pliktrådet verka för att nödvändig information och utbildning för dessa alltid tillhandahålls. Särskilt viktigt är att tillse att Försvarmakten på central nivå utvecklar rutiner och riktlinjer för hur skyddsassistenter ska ges relevanta förutsättningar och resurser att utföra sitt uppdrag. Pliktrådet ska i alla relevanta sammanhang lyfta vikten av utbildning och information för befäl och värnpliktiga rörande psykisk hälsa och kamrathjälp.

Ett nytt olycks-och tillbudsrapporteringssystem

Pliktrådet ska gentemot Försvarmaktens högkvarter särskilt driva att ett nytt eller förändrat olycks- och tillbudsrapporteringssystem införs.

Systemet ska utformas så att rapportering enkelt kan göras av både värnpliktiga och anställda. Pliktrådet bör verka för att olycks-och tillbudsrapporteringar ska kunna ske anonymt.

Uppföljning och stöd

Pliktrådet ska kontinuerligt följa upp all verksamhet som direkt eller indirekt berör värnpliktiga inom utbildande myndighet. Uppföljning görs under förbandsbesök och lokala träffar med berörd personal samt genom kontinuerlig dialog med myndighetens säkerhetsinspektion, högkvarter och värnpliktiga skyddsassistenter.

Opinionsbildning

Genom att etablera en god kontakt med Försvarmakten erhålls insikt i myndighetens arbetsmiljöarbete. Detta är viktigt för att bibehålla en god kommunikation samt för att skapa fler tillfällen att yttra pliktpersonalsperspektivet i det arbete som bedrivs.

Inom projektet ska påverkansmöjligheter lokalt och centralt hållas i fokus. Detta görs genom uppvaktning av chefer inom och utanför Försvarmakten samt genom politikeruppvaktningar. För att uppnå handling baserat på de ståndpunkter som drivs i projektet krävs även en god dialog med produktionsenheten och ledningsstaben på högkvarteret samt säkerhetsinspektionen.

2: Civilplikt

Syfte

Pliktrådet uppfattar signaler som tyder på att civilplikt kan återinföras i relativ närtid. När detta sker kommer kongressen och Pliktrådet att representera även civilpliktiga. Givet detta bör Pliktrådets ledamöter vara insatta i processen samt förbereda den interna strukturen för ett omhändertagande av verksamhet kopplat till civilplikt.

Mål

Pliktrådets organisation är förberedd på förtroendeuppdrag för civilpliktiga.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att bevaka civilpliktsfrågan,

att vid möten med beslutsfattare efterfråga ställningstagande till civilplikt, samt

att etablera kontakt med relevanta beslutshavare inom civilförsvaret.

Genomförande

Bevakning av civilpliktsfrågan är vital. Pliktrådet bör skaffa sig kunskap i frågan och tillse att frågan bevakas i media och följs upp vid behov. Pliktrådet bör även genomföra minst ett möte med generaldirektören för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), etablera kontakt med relevanta beslutshavare hos MSB, samt etablera kontakt med relevanta funktioner på Centrum för vapenfrihet.

3: Dokumentation och överlämning

Syfte

Ett överlämningstänk som genomsyrar verksamheten garanterar att arbete inte görs förgäves och att kunskap och erfarenhet inte går förlorade.

Pliktrådet ska genom att ta fram rutiner för dokumentation och överlämning skapa förutsättningar för ett tillträdande råd att ta del av erfarenheter och kunskaper som föregående råd har erhållit.

Mål

Pliktrådet dokumenterar verksamheten och genomför en tillfredsställande överlämning till kommande råd.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att stödja övergången till nästkommande råd,

att kartlägga nyckelpersoner för verksamheten,

att ändamålsenligt arkivera relevant dokumentation för verksamheten, samt

att bibehålla goda rutiner för överlämning av kunskap och erfarenheter mellan verksamhetsåren.

Genomförande

Stödja överlämningen till nästkommande råd

Varje enskild ledamot är ansvarig för att dokument som produceras är begripliga för tillträdande ledamot. Varje ledamot ska ansvara för att sammanställa genomfört arbete inför överlämningen. Långsiktighet bör vara ett ledord.

Dokumentation

Pliktrådets ledamöter bör upprätta rutiner för dokumentation och säkerställa att all relevant verksamhet dokumenteras. All dokumenterad verksamhet bör arkiveras.

Kartläggning av nyckelpersoner för verksamheten

Som en del i dokumentationen ska nyckelpersoner för verksamheten kartläggas.

Kartläggningen ska dokumenteras för kommande råd att ta del av. Kartläggningen bör inkludera nyckelpersoner och funktioner på relevanta institutioner, såsom försvarsdepartementet, försvarsutskottet, Försvarmakten, MSB samt Plikt- och prövningsverket.

Överlämning

Innan kongressen sammanträder bör Pliktrådet ha upprättat ett preliminärt överlämningsschema för inskolning av tillträdande råd. De bör, senast i anslutning till kongressens sammanträdande, ha författat en erfarenhetsliggare rörande samtliga roller inom Pliktrådet. Detta så att efterträdande Pliktråd kan finna stöd i individuella dokument innehållande arbetsmetod och beskrivning till erfarenhetsliggaren.

4: Förbandsverksamhet

Syfte

Pliktrådets främsta angelägenhet är de värnpliktiga. Det är därför av stor vikt att Pliktrådet tillhandahåller de värnpliktiga stöd och vägledning i olika former genom att kontinuerligt inhämta deras åsikter, vägleda i förtroendeuppdrag och uppmuntra det lokala medinflytandearbetet. Det är Pliktrådets skyldighet att se till att Försvarsmakten och politiken verkställer de krav kongressen ställer på medinflytandet ute på förbanden, som ska genomsyra hela Försvarsmakten.

Mål

Pliktrådet har god insikt i och förståelse för de värnpliktigas vardag, välmående och verksamhet samt har ett fungerande samarbete med förtroendevalda på lokal nivå. Pliktrådets förbandsverksamhet bidrar till att de värnpliktiga uppfattar att de är den bärande delen av värnpliktrörelsen.

Pliktrådet hjälper till att uppmärksamma och stävja missförhållanden i de värnpliktigas tillvaro.

Pliktrådet främjar kontakt mellan förtroendevalda på olika förband med liknande problem och förtroendevalda som har lösning på liknande situation.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att två gånger besöka samtliga utbildande enheter som bedriver grundutbildning av värnpliktiga,

att under verksamhetsåret producera en rapport per utbildande enhet samt en rapport för genomfört generalbesök,

att informera värnpliktiga om pliktrådets verksamhet, syfte och värnpliktskongressen,

att i dialog med de värnpliktiga kontrollera att grundutbildningen bedrivs på ett sådant sätt som stämmer överens med kongressens vilja,

att genomföra ett generalbesök, samt

att planera ett generalbesök till nästkommande Pliktråd.

att pliktrådet utbyter kontaktuppgifter med förtroendevalda vid det första förbandsbesöket på respektive förband

Genomförande

Förbandsbesök

Under ett ordinarie förbandsbesök ska Pliktrådet träffa värnpliktiga, förtroendevalda, lokalt medinflytandeansvarig (LMA), plutonsledning, kompaniledning, förbandsledning, Försvvarshälsan, värnpliktskonsulenter samt övrig personal som kan vara av vikt för värnpliktigas förhållanden. Besöken förbereds genom att ansvarig för arbetsområdet Förbandsverksamhet fördelar besöken mellan ledamöterna. Därefter hemställer rådsledamoten förbandet, i så god tid som möjligt, att utforma besöket efter Pliktrådets behov. Efter varje besök ska minnesanteckningar upprättas, för att dokumentera Pliktrådets verksamhet och möjliggöra kontinuitet mellan de olika Pliktråden.

Pliktrådet bör eftersträva kvittens från uppkomna problem vid förbandsbesök.

Pliktrådet bör, i slutet av varje förbandsbesök, sitta ner med högsta möjliga chef på förbandet, för att utan dröjsmål förmedla de intryck Pliktrådet fått av förbandet och lämna förslag på förbättringspunkter.

Information om Pliktrådets arbete

Pliktrådet ska informera de värnpliktiga vid förbanden om Pliktrådets organisation och funktion samt kongressens krav. Detta kan med fördel genomföras i form av aulasamlingar på schemalagd tid eller på uppställningar. Detta är ett led i att öka engagemanget för pliktrörelsen, skapa förståelse för rörelsen samt ge en ökad legitimitet för de förtroendevalda på förbanden.

Generalbesök

Syftet med generalbesöket är att göra en ordentlig genomlysning av ett förband; mer ingående än under ett vanligt förbandsbesök. Under besöket ska flera ledamöter från Pliktrådet delta och träffa och diskutera med värnpliktiga, förtroendevalda, LMA, plutonsledning, kompaniledning, förbandsledning, Försvvarshälsan, värnpliktskonsulenter samt övrig personal som kan vara av vikt för värnpliktigas förhållanden på förbandet. Inför besöket ska för pliktrörelsen aktuella parter, såsom politiker, representanter från andra myndigheter och personal från högkvarteret och andra försvarsmaktsgemensamma funktioner, bjudas in att delta. Även media bör bjudas in.

Efter generalbesöket ska en rapport upprättas. Rapporten har mycket höga krav på en genomtänkt struktur och ett omfattande innehåll. Medbjudna gäster ska ges möjlighet att lämna yttrande i rapporten innan den publiceras.

5: Hållbarhet

Syfte

Sveriges totalförsvarspliktiga vill uppnå en ökad miljömedvetenhet och ett hållbarhetsperspektiv i den verksamhet som berör värnpliktiga och deras vardag. Försvarmakten måste öka sin miljömedvetenhet och stärka sitt miljöarbete i linje med samhället. Samhället anpassar sig alltmer efter miljön och klimatutvecklingen, för ett mer hållbart levnadssätt. Detta måste appliceras i den verksamhet som bedrivs med totalförsvarspliktiga. En militär verksamhet är ingen miljövänlig verksamhet, men vardagen kan vara det och det bör den fortsätta vara för de som pliktas in. Resursanvändning och vardagsrutiner måste därför skärpas. Pliktrådet ska arbeta för ett förbättrat och fortsatt miljöarbete inom de myndigheter som berör totalförsvarspliktigas verksamhet.

Mål

De totalförsvarspliktigas vardag ska vara en miljömedveten vardag under utbildningens gång. Det ska finnas möjlighet till miljömedvetna val, såsom sopsortering och vegetarisk kost.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att uppmärksamma hållbarhetsfrågor vid alla förbandsbesök.

Genomförande

Sopsortering/Källsortering

Pliktrådet ska arbeta för att samtliga korridorer och kaserner ska ha källsortering och det ska finnas käll- och sopsortering på regementet.

Klimatstrejk

Pliktrådet bör representera Sveriges totalförsvarspliktiga under klimatstrejk samt hålla sig uppdaterade om Försvarmaktens och Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps miljöarbete.

Opinionsbildning

Genom att etablera en god kontakt med utbildande myndigheter erhålls insikt i miljöarbetet och arbetet för en hållbar utveckling i respektive myndighet. Detta är viktigt för att bibehålla en god kommunikation samt för att skapa fler tillfällen att yttra värnpliktigas åsikter i det arbete som bedrivs. Inom projektet ska påverkansmöjligheter lokalt och centralt vara i fokus. Detta görs genom uppvaktning av chefer inom och utanför utbildande myndigheter samt genom politikeruppvaktningar. För att uppnå handling baserat på de ståndpunkter som drivs i projektet krävs en god dialog med myndigheterna.

6: Intern arbetsmiljö

Syfte

Att främja gott samarbete och konstruktiv konflikthantering är vitalt i skapandet av en effektiv organisation. Detta görs bäst genom regelbundna samtal och tid för reflektion och feedback under arbetstid, tillsammans med personalvårdande aktiviteter utanför arbetstid. En annan viktig del av arbetet är utarbetandet av styrdokument. Pliktrådet ska genom aktivt arbete med interna arbetsmiljöfrågor skapa förutsättningar för en god intern kommunikation och ett effektivt arbete.

Mål

Det råder en god arbetsmiljö inom Pliktrådet och på dess kansli. Ett aktivt arbete bedrivs löpande med att förebygga och hantera interna konflikter.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att verka för en god intern arbetsmiljö,

att vara professionella och utåt visa en enig bild av de värnpliktigas förhållanden, samt

att anordna råds gemensamma aktiviteter för att främja sammanhållningen.

Genomförande

Verka för en god arbetsmiljö

För att Pliktrådet ska bli en effektiv organisation krävs att möjlighet skapas för ledamöterna att arbeta friktionsfritt. Pliktrådet bör genomföra minst två teambuildingdagar under verksamhetsåret samt regelbundet genomföra kansligemensamma personalvårdsaktiviteter.

7: Internationella relationer

Syfte

Pliktrådet kan dra nytta av och implementera lärdomar från andra organisationer vid internationella sammankomster. Vid dessa sammankomster ska Pliktrådet i utbyte också dela med sig av sina lärdomar för att medinflytandeorganisationerna ska kunna driva och uppnå gemensamma mål.

Mål

Pliktrådet har ett utvecklat och kontinuerligt samarbete med de nordiska motsvarigheterna till Pliktrådet.

Pliktrådet ingår i ett forum för samarbete i Europa. Pliktrådet är en del av internationella samarbeten.

Pliktrådet drar lärdomar och tar inspiration av motsvarande organisationer i andra nordiska länder.

Krav

Värnpliktskongressen 2021 uppdrar Pliktrådet:

att bjuda in de finska, danska och norska värnpliktsråden till Värnpliktskongressen,

att anordna en konferens för de nordiska värnpliktsråden,

att ledamoten som antar Internationella Relationer som sitt arbetsområde agerar huvudansvarig för det nordiska samarbete, samt

att ett gemensamt och uppdaterat idéprogram finns för det nordiska samarbetet.

Genomförande

Internationella konferenser

Pliktrådet ska delta aktivt på internationella konferenser. I år ligger ansvaret på Pliktrådet att anordna en konferens då denna uppgift tilldelas något av de nordiska värnpliktsråden varje år. Pliktrådet ska eftersträva att utveckla kontakter i olika länder samt försöka inleda samarbete med dessa.

Det nordiska samarbetet

Pliktrådet ska verka för att fördjupa det nordiska samarbetet, genom att skapa och upprätthålla god kontakt med de norska, danska och finska värnpliktsråden. Detta görs via regelbundna möten mellan värnpliktsråden, samt nordisk konferens. Pliktrådet fick vid förra nordiska konferensen 2021 uppgiften att vara huvudansvarig för det nordiska samarbetet. Det medför uppgifter som att boka in de regelbundna mötena samt att anordna den nordiska konferensen 2022.

Internationella samarbeten

Det har tidigare funnits ett Europeiskt värnpliktsråd där Sverige deltagit. Detta finns inte i dagsläget, däremot bör Pliktrådets ledamöter hålla sig öppna för och ta initiativ till samarbeten och dialog med internationella organisationer liknande Pliktrådet. Dessa innefattar, men begränsas inte till organisationer inom Europa.

8: Juridiska rättigheter och skyldigheter

Syfte

Många värnpliktiga saknar kunskap om vilka rättigheter och skyldigheter de har under sin värnpliktsutbildning. Detta i sin tur skapar en risk för bristande rättssäkerhet för de som tjänstgör under plikt. Problemet inskräps ytterligare då de värnpliktigas okunskap, medvetet eller omedvetet, utnyttjas av befäl. Exempel på detta kan vara tveksamma bestraffningsmetoder, ofta presenterade som ”belöningar”, till rent rättsvidriga tilltag, såsom olagliga frihetsberövanden. Med anledning av detta måste Pliktrådet finnas, som en extern, granskande instans och som stöd för Sveriges värnpliktiga.

Mål

Sveriges totalförsvarspliktiga är väl medvetna om de rättigheter och skyldigheter som berör dem, t.ex. genom uppmanande till uppmärksammande av Greglemente grund- och repetitionsutbildning (GURU) på förbanden. All myndighetsutövning gentemot de totalförsvarspliktiga sker på ett rättssäkert sätt. En oberoende instans följer upp och säkerställer rättssäkerheten för Sveriges totalförsvarspliktiga.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att ha goda kunskaper rörande rättsläget för totalförsvarspliktiga,

att kartlägga och granska disciplinpåföljder för värnpliktiga,

att etablera och upprätthålla en god kontakt med en juridiskt stödjande funktion, samt

att uppmärksamma och stävja överträdelser som sker på förbanden.

Genomförande

Kunskap

Det är viktigt att framför allt ansvarig för projektet Juridiska rättigheter och skyldigheter sätter sig in i vilka rättigheter och skyldigheter som de totalförsvarspliktiga har. Samtliga ledamöter bör orientera sig i förordningar, föreskrifter, reglementen, handböcker och annan relevant litteratur.

Information

Under konferenser, medinflytandeträffar, medinflytandeutbildningar samt vid förbandsbesök ska de värnpliktiga informeras om rättigheter, skyldigheter och, om behov finns, tillåtna disciplinåtgärder. Detta kan med fördel kompletteras med att utarbeta en informationsfolder eller motsvarande, som ska finnas ute på förbanden.

Opinionsbildning

Genom att etablera en god kontakt med Plikt- och prövningsverket och utbildande myndighets juridiska stab erhålls insikt om deras arbete. Detta är viktigt för att upprätthålla en god kommunikation med myndigheterna samt förmedla ett pliktpersonalsperspektiv till berörda funktioner. Inom projektet ska påverkansmöjligheter lokalt och centralt hållas i fokus. Detta görs genom möten med chefer inom och utanför utbildande myndigheter samt genom möten med politiker.

Bevaka disciplinpåföljder

I slutet av varje kalenderår bör Pliktrådet begära ut en sammanställning över samtliga disciplinära påföljder som delats ut inom Försvarmakten under året. Pliktrådet ska bland annat granska hur frekvent disciplinåtgärder förekommer inom Försvarmakten och i vilka åtgärder som de mynnar ut. Samt huruvida åtgärderna står i proportion till de förseelser som de disciplinansvariga gjort sig skyldiga till. Skillnader i antal disciplinåtgärder mellan olika förband bör undersökas. Vidare bör Pliktrådet jämföra påföljder mellan disciplinansvariga värnpliktiga och anställd personal som gjort sig skyldig till en liknande förseelse. Slutsatserna ska redovisas i en rapport. Detta görs i syfte att säkerställa att disciplinärenden mot värnpliktiga hanteras på ett rättssäkert och rättvist sätt.

9: Kompensationer

Syfte

Sveriges totalförsvarspliktiga har alltid efterfrågat höjda dagsersättningar och ett ersättningssystem som bättre kompenserar för individens villkor och inkomstbortfall under grundutbildningen.

Attraktiva villkor och utbildning är en förutsättning för effektiv och fullgod personalförsörjning till Försvarmakten.

Mål

Pliktrådet verkar för att ingen ska förlora ekonomiskt på att göra plikttjänstgöring. Den uppoffring som totalförsvarspliktiga gör i landets intresse erkänns av allmänheten genom att de i alla avseenden ges skälig kompensation för insatsen.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att verka för att återinföra en nationellt erkänd pliktlegitimation likt den tidigare värnpliktslegitimationen, samt

att arbeta för höjda ersättningar för såväl ärenden kopplade till det offentliga trygghetssystemet som generella ersättningar likt dagsersättning och förplägnadsersättning.

Genomförande

Politisk opinionsbildning

Pliktrådet bör bilda opinion bland beslutsfattare för att driva krav för bättre kompensationer. Pliktrådet bör uppvakta, kravdriva och samarbeta med regeringen och riksdagen, samt andra organisationer av intresse, för att uppnå målen om bättre kompensationer.

Försvarsdepartementet och Finansdepartementet bör vara en naturlig väg för att förankra dessa krav.

Relevant ledningsfunktion

Berörda myndigheter har beslutsrätt om vissa villkors- och ersättningsfrågor. Pliktrådet bör sätta sig in i vad som regleras i förordningar och vad som regleras i myndigheternas egna föreskrifter, för att således kunna föra dialog och kravdriva gentemot relevant ledningsfunktion.

FM RES

Försvarsmaktens reseavdelning ansvarar för värnpliktigas resor och upphandlingen av reseavtal. Givet detta är denna enhet särskilt viktig att samarbeta och kravdriva mot.

Lokalt

Pliktrådet bör inhämta information från de värnpliktiga inför diskussion och kravdrivning mot beslutsfattare. Samtal med värnpliktiga är en förutsättning för att Pliktrådet ska kunna bilda sig en god uppfattning om vilka kompensationer som är i störst behov av justeringar. Givetvis bör Pliktrådet prioritera arbetet därefter.

Pliktrådet bör stödja värnpliktiga som upplever att de inte får den ersättning de är berättigade till. Lokalt bör Pliktrådet tala med adjutanter, administratörer eller motsvarande ansvarig, för att få en uppfattning kring tillämpandet av Försvarsmaktens rese- och ersättningsystem i realiteten.

Pliktlegitimation

Innan plikten lades vilande fanns en så kallad värnpliktslegitimation. Med denna kunde de värnpliktiga kostnadsfritt nyttja kollektivtrafik runt om i hela landet. Dessutom erbjöds värnpliktiga rabatter, liknande dagens studentrabatter, på exempelvis butiker och caféer. Pliktrådet bör verka för att återinföra en nationellt erkänd pliktlegitimation och de förmåner som kommer med den. Detta kräver samverkan och kravdrivning mot flertalet myndigheter, departement och civilsamhälle.

10: Konferens

Syfte

Pliktrådet anordnar årligen en konferens för Sveriges huvudförtroendevalda inom kategorierna huvudförtroendeperson, huvudskyddsassistent och huvudförtroenderepresentant för det kvinnliga nätverket. Detta bör ses som ett viktigt verktyg för att Pliktrådet ska kunna

inhämta åsikter och lära känna de huvudförtroendevalda ute på förbanden/flottiljerna. Än viktigare är möjligheten för deltagarna att skapa egna kontakter för att driva gemensamma frågor. Konferensen syftar även till att motivera de förtroendevalda till att utöka det lokala arbetet på förbanden.

Mål

Årliga konferenser används som verktyg för att främja utbytet och kontakten huvudförtroendevalda emellan och att öka möjligheten för att gemensamt driva frågor lokalt. Genom konferenserna skapas bättre förutsättningar för ett ökat lokalt engagemang hos de totalförsvarspliktiga på förbanden.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att arrangera en konferens för huvudförtroendevalda.

Genomförande

Arrangera träffar för huvudförtroendevalda

För att ytterligare stödja de förtroendevalda i sina uppdrag ska Pliktrådet arrangera en konferens där de huvudförtroendevalda från förbanden samlas för att möjliggöra erfarenhetsutbyte, ges möjlighet att lära känna varandra och på andra sätt förbättra och utveckla det lokala arbetet. Detta är ett bra forum för Pliktrådet att fånga upp stämningen bland landets värnpliktiga och kunna ta del av deras åsikter i aktuella frågor.

Planering, genomförande och utvärdering

En detaljerad planering och arbetsfördelning över konferensarbetet ska utarbetas tidigt, då det ökar förutsättningarna för en lyckad konferens.

Planeringen bör göras med föregående års utvärderingspunkter i åtanke.

Förbandsbesöken ska nyttjas till att undersöka vad Sveriges värnpliktiga vill diskutera på konferensen.

Pliktrådet ska arbeta för att främja de förtroendevaldas kontaktskapande och deras arbete i grupp. Detta för att möjliggöra initiativ från de förtroendevalda, exempelvis gemensamma medieutspel.

Pliktrådet ska utvärdera konferensen och sammanställa det som diskuterats och sedan dela ut sammanställningen till de värnpliktiga.

Kontaktytor

Under konferensen bör Pliktrådet tillsammans med deltagarna på konferensen etablera kontaktytor där de förtroendevalda kan kontakta Pliktrådet eller varandra vid behov.

Kontaktytorerna skapar även en direktväg för Pliktrådet att sprida information till-, samt inhämta information från förbanden.

11: Medinflytande

Syfte

Medinflytandet är grunden för kravdrivning ute på förbanden. De förtroendevalda arbetar i den medinflytandestruktur som finns ute på förbanden och genom denna kan de lösa problem som rör det enskilda förbandet ifråga. För att kunna agera och få igenom de värnpliktigas vilja krävs att de förtroendevalda har en god insikt i sina roller, känner sig säkra i dem, får stöd och att det finns en välfungerande medinflytandestruktur.

Mål

En enhetlig medinflytandestruktur finns inom Försvarmakten.
Medinflytandestrukturen effektiviseras genom tydliga direktiv från central nivå tillsammans med utveckling av utbildning och information till de förtroendevalda.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att ledamöterna är pålästa om medinflytandeförordningen och andra styrande dokument för att kunna stödja utvecklandet av medinflytandesystemet,

att verka för att de bestämmelser och regler som finns gällande medinflytande upprätthålls,

att föra en kontinuerlig dialog med Försvarmakten om utvecklandet av medinflytandestrukturen, samt

att ta kontakt med huvudförtroendevalda på samtliga utbildande enheter omgående efter att de väljs.

Genomförande

Samarbete med MHS

Pliktrådet ska etablera en god kontakt med MHS. Ledamöterna bör delta, och om möjligt föredra, vid utbildningar i medinflytande vid MHS. Vidare ska Pliktrådet verka för att kontinuerlig medinflytandeutbildning för befälslag genomförs ute på förbanden.

Förbandsbesök

Pliktrådet ska under förbandsbesök kontrollera att medinflytandesystemet fungerar samt att de förtroendevalda väljs och erhåller utbildning i rätt tid. Det är bland annat viktigt att förtroendevalda ges möjlighet att delta i exempelvis förbandsnämnd eller motsvarande verksamhet. Pliktrådet ska uppmuntra och stödja det lokala engagemanget och hjälpa de förtroendevalda avseende hur de kan gå vidare i sitt arbete och skapa nätverk mellan förbanden. För att de förtroendevalda ska kunna utföra sina uppdrag måste de få tillgång till de resurser som är nödvändiga. Lokalt medinflytandeansvarig (LMA) och liknande funktioner

på förbanden bör hållas uppdaterade vad avser Pliktrådets verksamhet, för att kunna informera de värnpliktiga om aktuella händelser.

Pliktrådet ska främja initiativ, såsom lokala värnpliktskonferenser och garnisonsnämnder.

Medinflytandeutbildning

Pliktrådet ska visa intresse för att delta i medinflytandeutbildningar. Pliktrådet ska arbeta för att förbanden lägger in medinflytandeutbildning i stomplanen, så att de förtroendevalda inte är frånvarande vid utbildning på grund av annan verksamhet.

Pliktrådets medinflytandeutbildning vid förbandsbesök bör kontinuerligt utvärderas och revideras.

Förbanden följer idag inte alltid de föreskrifter som reglerar hur medinflytandet ska fungera. Pliktrådet har tidigare, vid upprepade tillfällen, träffat förtroendevalda som inte förstår syftet med sin funktion och därför agerar ytterst lite i rollen.

Givet detta bör Pliktrådet verka för att Försvarsmakten tar fram ett nytt underlag som kan stödja LMA ute på förbanden. Pliktrådet bör tillsammans med ansvariga funktioner inom Försvarsmaktenta fram detta underlag.

Politisk opinionsbildning

Genom att hålla goda kontakter med Försvarsmakten skapas en god förståelse för hur medinflytandearbetet ser ut inom Försvarsmakten. Detta är viktigt för att bibehålla en bra kommunikation samt för att skapa fler tillfällen att få upp de värnpliktigas perspektiv på den mediala dagordningen. I projektet ska ansvarig se till att nyheter och möjligheter till påverkan, på lokal såväl som central nivå, hålls i fokus. Detta uppnås genom att föra en dialog med chefer inom och utanför Försvarsmakten samt genom att träffa politiker.

Samarbete med förtroendevalda

Pliktrådet bör upprätta, samt använda sig av, kontaktlistor över förtroendevalda för att på ett enkelt sätt kunna få förtroendevaldas bild av hur förtroendevaldsutbildningen genomförs och förslag på förbättringspunkter. Kontakten med främst de huvudförtroendevalda bör vara regelbunden för att tillse att medinflytandet på förbanden upprätthålls och tas seriöst.

Pliktrådet ska efter val av förtroendevalda ute på förbanden ringa de huvudförtroendevalda. I det samtalet bör Pliktrådet gratulera den förtroendevalde till uppdraget, informera om vad dennes uppdrag i stora drag innebär samt informera om hur Pliktrådet kan stötta den förtroendevalde.

Syftet med detta är utöver det som tidigare nämnts att legitimera förtroendeuppdraget och ge den värnpliktiga en förståelse av att dennes uppgift är viktig.

12: Meritvärde

Syfte

Att genomgå en totalförsvarspliktsutbildning resulterar i att individen skjuter upp sina andra planer, såsom arbete eller studier, under ett års tid. Detta statens ingrepp på individen kan och bör endast ses som legitimt om individen lämnar sin utbildning med ett civilt meritvärde som

komensation för det förlorade året. Disciplin, tidspassning, effektivitet, initiativförmåga och arbete under pressade förhållanden, sjukvård, brandsläckning, idrottslära, ledarskap, etik och moral är bara några av den totalförsvarspliktigas kompetenser. Dock är det nödvändigt att dessa färdigheter valideras och görs begripliga för civila arbetsgivare. Vikten av detta är särskilt stor idag, när totalförsvarsplikten införts efter att ha varit ur bruk i flera år, och den allmänna kännedomen om den i samhället följaktligen sjunkit. Sådan validering kan ske genom certifiering av praktiska kunskaper, lättförståeliga vitsord och bättre allmän information till samhället om vad dagens totalförsvarspliktsutbildning innebär. Försvarsmakten bör även utöka samarbetet med externa utbildare och arbetsgivare, för att underlätta för den värnpliktiga att nyttja sina förvärvade kunskaper efter värnpliktstiden.

Mål

Utbildande myndighet tillhandahåller en utbildning, i möjliga fall, i enighet med SeQF. Därtill erbjuder utbildande myndighet civila certifikat för erhållna kompetenser.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att övervaka utbildande myndighets handhavande av den civila meriteringen, samt att stötta arbetet med civilt meritvärde på förbanden.

Genomförande

Opinionsbildning

Pliktrådet ska uppvakta och kravdriva mot beslutsfattare i relevant myndighet, regeringsföreträdare samt riksdagsledamöter. Det är av stor vikt att Pliktrådet skapar opinion bland beslutsfattare för att Sveriges totalförsvarspliktiga ska få bättre utbildningsvillkor och ett starkare civilt meritvärde

I övrigt ska Pliktrådet även uppvakta, driva opinion och samarbeta med organisationer av intresse, exempelvis olika fackförbund. Pliktrådet ska arbeta för att utbildande myndighet på ett omfattande sätt marknadsför totalförsvarspliktens allmänna meritvärde.

Lokalt arbete

Pliktrådet ska kontinuerligt följa upp och stötta det lokala arbetet med civilt meritvärde på förbanden och återkoppla till förbandsledningen och högkvarteret.

Nivåplacering SeQF/OCN

En totalförsvarspliktig tillskansar sig mycket värdefulla kunskaper inom en mängd områden. Idag synliggörs inte dessa kompetenser och kunskaper tillräckligt för civila arbetsgivare. Genom att verka för att alla totalförsvarspliktsbefattningar nivåplaceras i Open College Network (OCN) och/eller Sveriges referensram för kvalifikationer (SeQF) kan civila arbetsgivare få en förståelse för de totalförsvarspliktigas kunskaper och kompetenser.

Uppföljning

Pliktrådet ska följa upp arbetet som relevant myndighetsledning bedriver inom civilt meritvärde. Inom Försvarsmakten pågår arbete med meritering och validering av värnplikt vilket skall utnyttjas. Med dessa bör Pliktrådet kontinuerligt utbyta erfarenheter och synpunkter.

13: Minnespris

Syfte

Robert Holmgrens minnespris ska återinföras. Eventuellt bör även andra pris instiftas, för att stödja eller uppmärksamma värnpliktiga.

Robert Holmgrens minnespris hedrar minnet av värnpliktiga som förlorat livet eller skadats psykisk eller fysiskt under värnpliktstjänstgöring. Detta genom att årligen dela ut ekonomiskt stöd för att uppmuntra behjärtansvärda insatser till de värnpliktigas förmån. Minnespriset kan även delas ut till en individ som på ett utmärkande sätt har gjort något extra för värnpliktigas vardag, välmående och medinflytande. Detta görs tillsammans med, samt med ekonomiskt stöd av, föreningen Svensk Soldat. Pliktrådet har till uppgift att samverka med föreningen Svensk Soldat, samt bidra till upprättandet av en ny ordning och struktur för föreningens och Pliktrådets samarbete.

Mål

Att minnespriset återinförs och delas ut på kongressen.
Pliktrådet upprättar ett samarbete med föreningen Svensk Soldat.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att dela ut ett minnespris på Värnpliktskongressen 2023.

Genomförande

Minnespris

Pliktrådet ska dela ut ett minnespris och i samband med det hedra värnpliktiga som har gått bort eller förolyckats under sin värnplikt. Minnespriset ska Pliktrådet dela ut på kongressen i samarbete med föreningen Svensk Soldat.

Svensk Soldat

Pliktrådet ansvarar för att hålla god kontakt med Svensk Soldat samt att tillsammans med föreningen besluta om nya rutiner för samarbetet om utdelning av minnespris.

14: Organisationsutveckling

Syfte

Pliktrörelsen är till sin natur i ständig förändring. För att säkerställa Pliktrådets relevans måste organisationen kontinuerligt utvecklas och anpassas till pliktrörelsen och samhällets utveckling. Arbete och arbetsmetodik behöver regelbundet ses över under mandatperiodens gång, för att uppnå bästa möjliga resultat. Pliktrådet är i dagsläget administrativt anslutet till Försvarmakten. Myndigheten har kontroll över Pliktrådets samtliga utgifter, vilket ger Försvarmakten reella kontrollmöjligheter över Pliktrådets verksamhet. Försvarmakten har förklarat att de inte avser att godkänna utgifter för marknadsföring av politiska budskap som inte överensstämmer med myndighetens intressen och värdegrund. Sveriges värnpliktiga kan inte acceptera att Pliktrådets politik villkoras av staten. Pliktrådet ska därför arbeta för att säkerställa att pliktrörelsens politiska självständighet garanteras av Försvarmakten, samtidigt som nära samverkan upprätthålls för att Pliktrådet ska ha insyn i myndigheten.

Omvärldsläget och de stora satsningarna på totalförsvaret har gjort den förordning som i dagsläget reglerar medinflytandet och Pliktrådets organisationsform inaktuell. När värnplikten lades vilande hade värnpliktsrådet sju ledamöter. I dagsläget är dessa endast fem, och idag ska dessa fem besöka betydligt fler utbildningsplatser än värnpliktsrådet gjorde 2010, samt representera de civilpliktiga. Dagens organisation bygger i mångt och mycket på hur värnpliktsråden som arbetade på 00-talet organiserades, trots att nya behov uppstått och resurserna minskat, liksom rörelsens förankring i Försvarmakten och samhället.

Pliktrådet har inte förmått att anpassa sig efter de nya förutsättningarna, och är i behov av ett omtag av organisationens struktur samt arbetsformer. Dagens organisation saknar förutsättningar för att på sikt kunna lösa uppgifterna som centrala kravdrivare mot högkvarter, myndighet och politik samtidigt som Pliktrådet arbetar nära de värnpliktiga i deras utbildning för att stötta dem och deras förband. Därför bör en utredning tillsättas för att klarlägga organisationen pliktrådets liksom pliktrörelsens behov av utveckling för att förbli relevanta som aktörer.

Mål

Pliktrådet har en tydlig intern samordning och samsyn kring organisationens behov och utveckling. Pliktrådet utvecklar organisationen i linje med interna styrningar och ändamål.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att aktivt arbeta för att utveckla, förankra och stärka Pliktrådets organisation och arbetsmetoder inför det kommande verksamhetsåret,

att senast två månader efter kongressen upprätta ett internt policydokument som reglerar Pliktrådets prioriterade områden,

att senast två månader efter kongressen fastslå en övergripande verksamhetsplanering,

*att senast två månader efter kongressen konstituera sig och anta ansvarsroller,
att utarbeta styrdokument för verksamheten,
att följa råds gemensam värdegrund och gemensamma överenskommelser, samt
att senast två månader efter överlämningsperiodens slut ha beställt en utredning av
pliktrådets framtida organisation och arbetsformer.*

Genomförande

Konstituering

Pliktrådet bör tillse att en regelrätt konstituering äger rum och att den dokumenteras och arkiveras på lämpligt sätt. Efter kongressens avslutande bör Pliktrådet arbeta aktivt med kongressens dokument och tillse att ansvarig för respektive projekt blir den ledamot med störst kompetens inom området.

Utveckling av Pliktrådets arbetsmetoder

För att utveckla, förankra och stärka Pliktrådets organisation och arbetsmetoder krävs att Pliktrådets ledamöter aktivt följer upp sin verksamhetsplanering, exempelvis genom kvartalsvisa möten på vilka planeringen revideras efter behov. Då arbetsbelastningen kan komma att bli snedfördelad krävs att Pliktrådet kontinuerligt ser över arbetsmetoder och justerar ansvarsfördelningen när omständigheterna kräver det. Pliktrådet bör tillse att Pliktrådet får så stort inflytande som möjligt över sina anslag, för att säkra Pliktrådets autonomi.

Utredning av Pliktrådets organisation och arbetsform

Den utredning som ska tillsättas ska ta ett helhetsgrepp om Pliktrådet som organisation. Det innefattar bland annat Pliktrådets anslutning till Försvarmakten, Pliktrådets ekonomi, dess arbetsformer, organisationens storlek och behov i resurser som ledamöter, anställd personal och kompetenser samt dess roll inom pliktrörelsen. Utredningen skall även göra en överblick över förutsättningarna för Pliktrådet att genomdriva de föreslagna förändringarna. Det är upp till Pliktrådet att fritt utforma beställningen av utredningen utifrån dessa premisser.

Utredningen ska beställas senast två månader efter att överlämningen slutförts och klargöra organisationen pliktrådets liksom pliktrörelsens behov av utveckling för att förbli relevanta som aktörer. Utredningen ska göras av minst två externa personer med lämplig erfarenhet av och/eller insikt i pliktrörelsens arbete och behov, och slutsatserna av utredningen ska redovisas på 2023 års värnpliktskongress och utgöra underlag för pliktrörelsens och pliktrådets fortsatta utveckling.

Utredningar likt dessa har tidigare gjorts då rådets organisation ändrats, till exempel då Sveriges centrala värnpliktsråd (SCVR) ombildades till Värnpliktsrådet 1994, eller år 2000 då kongressen på ett liknande sätt som nu föreslås uppdrog värnpliktsrådet att utreda organisationens verksamhet för att säkerställa dess fortsatta relevans. Pliktrådet kan ta stöd av dessa utredningar när krav på utredningens innehåll utformas.

De som anlitas att sköta utredningen bör ha erfarenhet av arbete i eller med Pliktrörelsen, och ha en god förståelse för en politisk organisations behov. Sån kompetens går att finna inom

pliktrörelsen, bland annat i form av före detta medlemmar av Värnpliktsråden, Civilpliktsråden och Pliktråden.

Samtidigt bör Pliktrådet akta sig för att bakåtsträva när utredningen tillsätts. Pliktrörelsen har historiskt nått stora framgångar, men att stirra sig blind på minnen och erfarenheter från historien är inte ett framgångskoncept, då Pliktrådet åter riskerar att bli en anakronism – en organisation som år 2022 arbetar efter förutsättningar från 2010. Därmed inte sagt att det inte finns mycket viktiga lärdomar att dra från hur gamla råd organiserades och arbetade, och erfarenheter från historien ska naturligtvis inhämtas.

Regelbundna och protokollförda möten

För att skapa den transparens som är nödvändig och för att förebygga interna konflikter bör Pliktrådet sätta upp rutiner för möten. Pliktrådet bör eftersträva att regelbundet hålla protokollförda rådsmöten och kanslimöten.

Utarbetande av styrdokument

Det är vitalt att Pliktrådet utarbetar styrdokument för verksamheten. Som minst bör Pliktrådet upprätta ett styrande värdegrundsdokument samt ta fram en kansligemensam arbetsmiljöpolicy och diskrimineringspolicy.

15: Personärenden

Syfte

Totalförsvarspliktiga är inte alltid trygga med att söka stöd och vägledning på sitt förband, eller så får de inte det gehör som de söker. Pliktrådet ska därför agera som stöd för totalförsvarspliktig i personärenden. Totalförsvarspliktiga har inget regelrätt fackförbund att vända sig till och har inte möjlighet att ”säga upp sig” eller avsluta utbildningen. Detta förstärker behovet av motsvarande stöd och gör Pliktrådet till en mycket viktig funktion.

Mål

Pliktrådet finns vid behov tillgängligt för enskilda totalförsvarspliktiga. Försvarsmakten stöttar Pliktrådets hantering av personärenden.

Pliktrådet har en handbok som används vid frågor om hantering av personärenden.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att vid behov stötta och vägleda enskild totalförsvarspliktig.

Genomförande

Värnpliktig

När en enskild eller grupp totalförsvarspliktiga söker kontakt med Pliktrådet ska Pliktrådet stötta och vägleda i ärendet. Rådets ledamöter ska också kunna lyfta frågor å de totalförsvarspliktigas vägnar gentemot relevant myndighetsinstans. För att utöka befintlig information om personärenden ska Pliktrådet dokumentera personärenden som är prejudicerande eller viktiga ur ett kontinuitetsperspektiv.

Problemlösning

För att Pliktrådet ska kunna hjälpa värnpliktiga måste det inom Pliktrådet finnas god kännedom om värnpliktigas rättigheter och skyldigheter. Pliktrådets ledamöter bör även ha en god uppfattning om de befattningar och tjänster som finns, både lokalt och centralt inom utbildande myndighet och Plikt-och prövningsverket, för att kunna hänvisa värnpliktiga vidare.

Handbok personärenden

För detta arbetsområde bör en intern handbok utvecklas, innehållande svar på vanligt förekommande frågor samt tillvägagångssätt vid mer svårhanterliga problem. Handboken ska uppdateras kontinuerligt. I denna bok ska det tydligt framgå hur Pliktrådet hanterar personuppgifter.

16: Plikt och mönstring

Syfte

Samhället har ett mycket stort behov av ökad kunskap om totalförsvaret och plikten, särskilt hos unga. Pliktrådet, som företrädare för Sveriges totalförsvarspliktiga, ska ta ett ansvar i att kravdriva mot Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Plikt- och prövningsverket om utbildning av unga, om totalförsvarspliktens innebörd och totalförsvaret i stort.

Pliktrådet bör under sitt verksamhetsår hålla god kontakt med Plikt- och prövningsverket. Myndigheten i fråga är den enda som kan skriva in totalförsvarspliktiga för utbildning med värn- och civilpliktiga och är i många fall den första kontakten ungdomar får med totalförsvaret. Myndigheten är utöver detta den enda instans som kan avskriva en totalförsvarspliktig från utbildning. Pliktrådet är en viktig del i utvecklingen av myndigheten likväl som att myndigheten är en viktig del i Pliktrådets arbete.

För att totalförsvarspliktiga ska få goda förutsättningar att genomföra värn- eller civilplikt krävs att mönstringsförfarandet och informationen om utbildningen är av mycket hög kvalitet. Att mönstringen genomförs noggrant är en förutsättning för att rätt person hamnar på rätt plats i totalförsvaret och lägger grunden för en värnplikt som är meningsfull för den enskilde. Att individen får korrekt och utförlig information om utbildningen är en förutsättning för att ta sig an den med hög motivation och bibehållet förtroende för utbildande myndighet.

Mål

Kännedom i samhället om totalförsvarsplikten är god. Behovet och konsekvenserna av en personalförsörjning genom värn- eller civilplikt är mycket väl förankrat inom alla delar av totalförsvaret och hos alla som genomgår grundutbildning.

Vid inskrivning placeras varje person på rätt plats med rätt information.

Krav

Värnpliktskongressen 2021 uppdrar Pliktrådet:

att träffa Plikt- och prövningsverkets ledning vid minst ett tillfälle under året,

att löpande granska totalförsvarsmyndigheternas arbete,

att följa upp det pågående arbetet rörande uttagningar, befattningar och mönstring,

att framställa en text om medinflytande samt en text om rättigheter, skyldigheter och förväntningar i Försvarsmakten som skickas ut i samband med övrig information från Plikt- och prövningsverket innan inryck, samt

att samverka med Plikt- och prövningsverket inför det årliga informationsuppdraget och utskicket av information till de totalförsvarspliktiga.

Genomförande

Opinionsbildning

Bruk av plikt förutsätter folkförankring och transparens kring dess innebörd och tillämpning, både för samhället såväl som den enskilde individen. I projektet är det således viktigt att väcka opinion kring frågor rörande plikt och mönstring, exempelvis; vikten av information och kunskap om pliktlagen och dess innebörd för den enskilde, totalförsvaret samt totalförsvarsmyndigheternas arbete och respektive uppgifter.

Det är vidare viktigt att opinionsbilda för en kvalitativ och rättvis mönstring, som synliggör den enskilde individens potential, intressen och förmågor.

Denna opinionsbildning bör göras i dialog med såväl relevanta beslutsfattare inom totalförsvarsmyndigheterna, de lokala utbildande enheterna, som med aktörer av relevans i den civila sfären, så som politiska ungdomsförbund, media, civilsamhället, ideella organisationer och/eller föreningar. Det är viktigt att ha både ett centralt och regionalt perspektiv i opinionsbildningsarbetet, och att vara lyhörd för de totalförsvarspliktigas perspektiv och åsikter. Genom att opinionsbilda ökar projektens och frågornas genomslagskraft.

Information om totalförsvaret

Pliktrådet ska gentemot Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Plikt- och prövningsverket samt andra relevanta aktörer, kravdriva för att höja den allmänna kunskapsnivån om totalförsvaret. I dialog med myndigheterna ska Pliktrådet sträva mot att ge

förslag på hur detta kan göras, exempelvis genom skolinformatörer. Det är viktigt att den allmänna förståelsen för totalförsvaret ökar bland befolkningen.

Det är även av stor vikt att exempelvis befattningsbeskrivningar på Försvarens hemsida förbättras. Pliktrådet ska förmedla vikten av att denna information är korrekt och sanningsenlig samt ger en djuplodande förståelse för vad pliktlagen innebär. Försvarens rekryteringskampanjer räknas inte som saklig information om totalförsvaret.

Information om medinflytande

I nuläget påpekar många värnpliktiga att de ännu inte har fått information om medinflytande långt in i utbildningen. Därav bör värnpliktiga ges information om rätten till medinflytande under grundutbildning redan innan inryck för att säkerställa att informationen når alla. Pliktrådet bör, i samverkan med Plikt- och provningsverket, producera en text som medföljer andra utskick som Pliktverket sänder ut innan utbildningens start. I denna text bör det framgå vad medinflytande är, vad en förtroendeuppgift är och vilka rättigheter man har till medinflytande. Kontaktuppgifter till Pliktrådet bör också göras tydliga.

Befattningsbeskrivningar

Plikt- och provningsverket är ofta den första kontakten ungdomar har med totalförsvaret. Vikten av korrekt och adekvat information är således stor. Därav ska Pliktrådet följa upp arbetet med framtagandet av befattningsbeskrivningar.

Besök vid Plikt- och provningsverkets kontor

Besöken syftar till att uppmärksamma Plikt- och provningsverket, Försvarens och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap på eventuella brister gällande mönstringsförfarandet och information.

Under besöken vid Plikt- och provningsverkets regionalkontor ska det bemötande de mönstrande ges samt den information som de mönstrande får följas upp. Pliktrådets uppfattning ska föras högre upp i myndigheten genom möten med ledningen.

En besöksrapport per mönstringskontor bör produceras. En sammanställd rapport bör produceras som tar upp intrycket från samtliga kontor samt intryck från förbandsbesöken gällande plikt och mönstringsfrågor. Denna rapport ska skickas in till Plikt- och provningsverkets huvudkontor.

Rapporten kan med fördel innehålla feedback till Försvarens om samarbetet med Plikt- och provningsverket.

Förbandsbesök

Vid besök på utbildningsplatser bör ledamöter följa upp de totalförsvarspliktigas utbildning och hur deras befattningar stämmer överens med inskrivningsbeslutet och informationen de fått under mönstringen. Det är viktigt att detta dokumenteras och följs upp på så att Pliktrådet får en övergripande bild av hur många totalförsvarspliktiga som upplever att de är välinformerade om utbildningen. Händelser såsom olämplig tilldelning av befattning, värnpliktiga som hamnat på andra orter än de informerats om eller fått befattningar som skiljer sig från den de tilldelats vid mönstring, ska rapporteras till förbandsledning samt lyftas med berört mönstringskontor.

17: Representation

Syfte

Pliktrådet har under sitt tredje verksamhetsår utvecklat kontakten med bland annat politiska beslutsfattare, journalister och funktioner inom hela totalförsvaret. En förutsättning för värnpliktsrörelsens historiska framgångar som kravdrivare och lobbyorganisation har varit värnpliktsrådets, och senare Pliktrådets, förmåga att med enkelhet röra sig i maktens korridorer och knyta relationer med beslutsfattare. Genom att etablera kontakt och skapa relationer med de individer och organisationer som har inflytande över värnpliktigas situation, eller som på andra sätt kan understödja Pliktrådet i sitt arbete, kan värnpliktsrörelsens krav och målsättningar uppnås.

Mål

Pliktrådet etablerar kontakt och skapar relationer med individer och organisationer som har inflytande över de totalförsvarspliktigas situation eller som på andra sätt kan stödja Pliktrådets verksamhet.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att aktivt delta i valrörelsen 2022 för att driva de totalförsvarspliktigas intressen,

att aktivt arbeta för att påverka försvarsberedningens beslut om nya satsningar på totalförsvaret,

att utse en representationsansvarig som agerar som Pliktrådets ansikte utåt mot politiken,

att genomföra möten och redogöra för värnpliktigas situation, för nyckelpersoner för Pliktrådets verksamhet, samt

att kravdriva, opinionsbilda och uppvakta relevanta aktörer för att förverkliga de totalförsvarspliktigas vilja utifrån kongressens beslut.

Genomförande

Arbetsområdet Representation bör rimligen tilldelas rådets ordförande, alternativt rådets kommunikationsansvariga.

Politiska aktörer

Pliktrådet bör genomföra minst ett möte med försvarsministern, minst ett möte med statssekreteraren vid försvarsdepartementet samt etablera regelbunden kontakt med politiskt sakkunniga i försvarsministerns stab. Pliktrådet bör genomföra minst ett möte med gruppleddare för enheten för militär förmåga och insatser (MFI) och minst ett möte med biträdande gruppleddare för MFI.

Pliktrådet bör vid minst ett tillfälle informera riksdagens försvarsutskott om läget vid de utbildningsplatser som bedriver värnpliktsutbildning och etablera kontakt med ledamöter i försvarsutskottet som är relevanta för Pliktrådet genom att de har inflytande över de värnpliktigas situation, eller har visat intresse för de frågor som Pliktrådet driver. Särskild vikt bör läggas vid regeringspartiernas företrädare, men ledamöter i försvarsutskottet som har vågmästarroller och stort inflytande i sina partier är också av särskilt intresse. Ledamöter i andra utskott, som har koppling till totalförsvarspliktigas intressen, bör betraktas som betydande för Pliktrådets lobbyarbete. Pliktrådet bör lägga mycket arbete på att uppvakta de ledamöter som ingår i försvarsberedningen för att säkerställa att de satsningar som nu aviseras kommer Sveriges totalförsvarspliktiga till godo.

Försvarsaktörer

Pliktrådet bör genomföra minst två möten med ÖB och GD, samt minst två möten med Försvarsmaktens personaldirektör. Pliktrådet bör fortsätta att utveckla kontakten med relevanta beslutshavare på Försvarsmaktens högkvarter och medverka vid myndighetsinterna chefsdagar. Pliktrådet bör träffa chefen för respektive stridskraft minst en gång och bibehålla kontakt med Rikshemvärnsrådet. Kontakten med Militärhögskolan Halmstad (MHS H) ska upprätthållas. Pliktrådet bör etablera kontakt med generaldirektörerna för Plikt- och prövningsverket, MSB, Försvarets materielverk (FMV) samt Fortifikationsverket. Pliktrådet bör dessutom etablera kontakt med relevanta frivilligorganisationer under Försvarsutbildarna samt bibehålla den goda relationen till Svenska Soldathemsförbundet.

Näringslivet

Pliktrådet bör etablera kontakt med relevanta företag, organisationer och individer i näringslivet, för att bättre kunna påverka de totalförsvarspliktigas villkor.

Fackförbund

Pliktrådet bör upprätthålla kontakt med Officersförbundet och Reservofficersförbundet.

Ungdomsförbund

Pliktrådet bör etablera kontakt med samtliga riksdagspartiers ungdomsförbund och eftersträva att närvara på nationella kongresser.

Andra relevanta organisationer

Pliktrådet bör eftersträva ett nära samarbete med Folk och Försvar och Centrum för vapenfrihet.

Evenemang

Pliktrådet ska synas vid offentliga politiska forum, i syfte att bilda opinion och lyfta frågor som rör totalförsvarspliktiga på den politiska dagordningen. Pliktrådet bör således medverka vid konferenser, seminarium och sammankomster med koppling till totalförsvarsplikt.

Pliktrådet bör eftersträva att representeras på och medverka under Almedalsveckan, Stockholm Pride och på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen.

Pliktrådet bör även närvara under Försvarsmaktens GU-konferens och under NOAK-konferensen.

18: Statistik och analys

Syfte

Pliktrådet samlar genom sin verksamhet in stora mängder information från värnpliktiga som hör av sig med personliga problem som uppstått under sin plikttjänstgöring. Ofta vill de värnpliktiga förbli anonyma och att ärendet ej uppmärksammas hos förbanden de tjänstgör vid, vilket innebär att Pliktrådet ofta saknar möjlighet att agera på informationen. Idag saknas ett effektivt sätt att arkivera och föra statistik över dessa ärenden. För att ge Pliktrådet förutsättningar att på ett effektivt sätt kunna analysera och dra slutsatser av problem som drabbar enskilda värnpliktiga samt generella problem i verksamheten behövs ett system för statistikföring av de ärenden som når Pliktrådet.

Mål

Pliktrådet sammanställer och analyserar data som de samlar in eller har tillgång till för att dra slutsatser som ska hjälpa att identifiera, förebygga och stävja missförhållande i de värnpliktigas tillvaro.

Pliktrådet ska bygga upp ett statistiskt underlag som kan användas för att för att driva pliktrörelsens agenda.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att undersöka möjligheten till en mall och riktlinjer för hur statistik kring personärenden och företeelser som Pliktrådet uppmärksammas på ska dokumenteras,

att aktivt ta del av rapporter från olika organisationer,

att vid behov skicka ut en kompletterande enkät till GU-enkäten,

att tillsammans med de utbildande enheterna identifiera förbättringar i GU-enkäten och dess data, samt

att jämföra Pliktrådets egeninsamlade information med rapporter och undersökningar från olika organisationer, såsom Försvarsmakten och Plikt- och prövningsverket.

Genomförande

Intern informationssammanställning

Projektansvarig Statistik och analys ska ta fram riktlinjer och en mall som ska användas för att föra schematisk statistik över personärenden, företeelser och organisatoriska problem inom Försvarsmakten. Det ska vara lätt för samtliga ledamöter att registrera data i systemet. Förslagsvis bör ett formulär användas, där data delas in i olika kategorier och sedan kompletteras med taggar som rör ärendets natur och omständigheter. Statistiken ska vara så detaljerad som möjligt, utan att kunna härledas till specifika individer.

Inhämtande och tolkning av information

Projektansvarig Statistik och analys ska aktivt ta del av rapporter och statistik som tas fram av utbildande myndigheter och andra relevanta organisationer, såsom Folk och Försvar och Centrum för vapenfrihet. Projektansvarig bör också etablera god kontakt med både Försvarsmaktens markinspektion och flyginspektion, för att diskutera informationsutbyte och få tips kring datainsamling och analys.

Förbandsrapporter och statistiskt underlag som Plikträdet tar fram ska jämföras med andra relevanta rapporter. Om data differerar bör detta kommenteras. Det bör även eftersträvas att identifiera varför det finns en differens.

Enkät

Vid behov ska Plikträdet skicka ut en egen GU-enkät som syftar till att komplettera Försvarsmaktens GU-enkät. Den kompletterande enkäten bör innehålla fler frågor med fritextsvar, såsom varför respondenten kan tänka sig att ta anställning eller fortsätta utbildning inom försvaret. Det bör även skrivas en kommentar till resultatet när det offentliggörs. Vidare bör förslag och krav på förändring och brister som Plikträdet identifierar eller som uppmärksammas av förbanden framföras till MHS Halmstad, som ansvarar för GU-enkäten.

19: Svenska soldathemsförbundet

Syfte

Soldathemmen arbetar för att förbättra vardagen för de värnpliktiga och tillgodose en meningsfull fritid. Detta sker genom att de erbjuder uppehållsrum, har försäljning med kiosksortiment, anordnar aktiviteter och ofta har spel och datorer tillgängligt.

Det är av yttersta vikt att Plikträdet är engagerade i soldathemmen, på central och lokal nivå, då de står för största delen av fritidsaktiviteterna för värnpliktiga. Utan soldathemmen skulle det bli svårare för de värnpliktiga att ha möjlighet till en meningsfull fritid.

Mål

Plikträdet har en god kontakt med förbundsstyrelsen och kontinuerlig kontakt med direktorn och övrig personal vid Svenska soldathemsförbundet.

Soldathemmen förbättras ständigt och moderniseras för att erbjuda en så bra tjänst som möjligt för de värnpliktiga.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Plikträdet:

att stötta soldathemmen med en enkätundersökning som undersöker hur de värnpliktiga bedömer sina soldathem,

att verka för att det ska finnas ett soldathem på varje fast utbildningsort för värnpliktiga, samt

att när möjlighet ges ska besök av soldathem ske i samband med förbandsbesök.

Genomförande

Kontakt med Svenska soldathemsförbundet

Svenska soldathemsförbundet har ett antal styrelsemöten samt en kongress; vid dessa tillställningar ska Pliktrådet medverka. Utöver dessa ska samarbetet främjas via kontinuerlig kontakt med Svenska soldathemsförbundets direktor.

Förbandsbesök

I samband med förbandsbesök ska soldathem och föreståndare besökas, för att kunna producera en sammanställning av samtliga soldathem. Pliktrådet ska även kunna verka som erfarenhetsbrygga mellan olika soldathem.

20: Historia

Syfte

Värnpliktsrörelsen blickar ständigt framåt, men Pliktrådet måste även ta ansvar för att ta tillvara pliktrörelsens rika historia. Pliktrådet är mer än en politisk påverkansorganisation. Det är också ett arv av en historisk folkrörelse som under decennier kämpat för att skapa drägligare villkor för en unik och utsatt samhällsgrupp.

Pliktrådet bör nyttja fördelarna av att vara en del av denna rörelse. För att Pliktrådet ska kunna nå effekt i samhället måste det finnas god kännedom om organisationens historiska syfte och arbete. Att vara förankrad i historien ingjuter även självkänsla och självförtroende. Vidare arbetar idag många av de som tidigare suttit i Värnpliktsrådet eller Civilpliktsrådet på höga samhällspositioner med mycket politiskt inflytande. Genom att hålla kontakt med dessa förbättras avsevärt Pliktrådets möjlighet till påverkan. Dessa individer utgör även en stor kunskaps-och erfarenhetsbank som Pliktrådets ledamöter bör tillvarata.

För att på bästa sätt tillvarata pliktrörelsens historia ska Pliktrådet uppvakta kamratföreningarna för tidigare värn-respektive civilpliktsrådsledamöter: Kanonen och Tomhysan. Pliktrådets ledamöter ska även ha god kännedom om värn-och civilpliktsrörelsens historia och medinflytandets framväxt.

Mål

Värnpliktsrörelsens och Civilpliktsrörelsens historia tillvaratas.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att delta på KFÖ:er, samt att arrangera minst en egen träff, fest eller ett mingel med Tomhylsan och Kanonen, samt

att Pliktrådet kontinuerligt dokumenterar sin verksamhet och vardag under sin mandatperiod

Genomförande

Uppvaktningar

Pliktrådet ska bibehålla kontakt med Kanoniärer och Tomhylsor. Detta exempelvis genom att närvara på KFÖ:er, träffar med före detta ledamöter i de gamla råden.

Dessutom ska den ledamot som ansvarar för området aktivt bekanta sig med värnpliktsrådets arkiv för att öka rådets förståelse och kännedom av pliktrörelsens historiska verksamhet.

21: Kommunikation och media

Syfte

Pliktrörelsen och dess företrädare avvecklades när civilplikten och värnplikten lades vilande. Det är därav väsentligt att Pliktrådet återupprättar samhällets kännedom om värn- och civilpliktsrådet samt inflytande i den politiska sfären. Pliktrådets utformning innebär en unik insyn och kunskap om respektive utbildande myndighet. Detta, tillsammans med rådets oberoende till myndigheterna och mandat från Sveriges alla totalförsvarspiktiga, skapar en aktör olik alla andra.

Således bör Pliktrådet nyttja sin säregna ställning till att genom media förmedla rörelsens budskap till allmänheten, politiken och berörda myndigheter. Genom att nå ut med rörelsens budskap till allmänheten ökar chanserna till positiva förändringar. Pliktrådet ska nyttja media för ratt sätta press på, och kravdriva gentemot berörda myndigheter och politiker.

Pliktrådet ska sprida information om den egna organisationen. Genom diverse kommunikationsmedel bör kunskap om exempelvis Pliktrådet, medinflytande, civil- och värnpliktsrörelsen, förmåner, rättigheter och skyldigheter spridas till de totalförsvarspiktiga. Vidare, för att skapa en gemensam pliktrörelse och sprida rörelsens budskap, måste Pliktrådet vara lättillgängligt för de totalförsvarspiktiga genom direkta kontaktvägar för totalförsvarspiktiga såväl som övriga samhället.

Mål

Pliktrådet har en stark relation till media och säkerställer att frågor som rör

totalförsvarspliktiga finns med på den mediala dagordningen. Genom medial närvaro och opinionsbildning sätter Pliktrådet press på relevanta aktörer.

Totalförsvarsmyndigheterna och det övriga samhället känner till Pliktrådets arbete. Samtliga totalförsvarspliktiga är informerade om Pliktrådets arbete och relevant information från utbildande myndighet. Det finns direkta kontaktvägar till Pliktrådet som är både lätthanterliga och lättillgängliga för de totalförsvarspliktiga att nyttja.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att arbeta för att frågor som rör totalförsvarspliktiga förs upp på den mediala dagordningen,

att aktivt kommunicera genom webbplats och sociala kanaler med totalförsvarspliktiga och övriga samhället,

att bevaka nyhetsrapportering och den allmänna försvars-och säkerhetspolitiska debatten,

att etablera och bibehålla kontakt med journalister som skriver om försvarsfrågor och andra relevanta frågor,

att utveckla Pliktrådets varumärkesplattform och visuella identitet samt utveckla Pliktrådets långsiktiga kommunikationsplan,

att utveckla kanaler som fungerar som direkta kontaktvägar mellan Pliktrådet och totalförsvarspliktiga, samt informera om dessa vid förbandsbesök,

att genomföra minst en mediakampanj,

att upprätta och aktivt kommunicera genom webbplats och sociala kanaler med totalförsvarspliktiga, samt

att kontinuerligt informera totalförsvarspliktiga om kongressen och Pliktrådets pågående arbete.

Genomförande

Planering

Vitalt för att information och kommunikationskanaler ska verka kraftfullt är att utveckla Pliktrådets kommunikationsplan. I planen ska framgå vilka kanaler Pliktrådet ska bruka för att nå ut med information till allmänheten. Planen ska innehålla en beskrivning där det minst redogörs för vilket sätt, i vilket ändamål samt med vilken uppdateringsfrekvens respektive kanal brukas. I kommunikationsplanen ska redogöras för hur typsnitt, e-postsignatur, visitkort, layout och andra grafiska uttryck ska utformas och användas. Dessa uttryck ska därefter brukas i det arbete Pliktrådet producerar. Slutligen ska det finnas beskrivningar av rådets förfarande samt hur rådet vill framstå vid diverse uppträdanden i media. Exempel på detta kan vara riktlinjer och stöd för intervjuer, uttalanden och motsvarande.

Information

Pliktrådet ska, genom de kanaler som klargörs i kommunikationsplanen, upplysa allmänheten om Pliktrådets aktuella arbete, informera om relevanta händelser samt redogöra för Pliktrådets ståndpunkt i diverse frågor. Spridandet av information syftar även till att väcka engagemang hos pliktrörelsens medlemmar, främst de förtroendevalda på utbildande enhet. Dessa publiceringar ska uppdateras kontinuerligt i de aktiva kanalerna, så att de ständigt innehåller aktuell information. Pliktrådet bör även göra sig lättillgängligt, via direktkanaler mellan Pliktrådet och totalförsvarspliktiga.

Debattartiklar och pressmeddelanden

Debattartiklar och pressmeddelanden bör produceras i den mån det kan tänkas finnas ett allmänintresse. I samband med rapportsläpp och andra kampanjer bör Pliktrådet använda sig av dessa två verktyg.

Kampanjer

Kampanjer kan definieras som en samlad, fokuserad och genomarbetad mediasatsning, som belyser och lyfter upp olika frågor som gäller totalförsvarspliktiga. Då väl genomförda kampanjer är ett effektivt sätt att engagera förtroendevalda bör Pliktrådet överväga möjligheterna att koordinera kampanjerna med exempelvis konferenser för förtroendevalda. Kampanjerna har historiskt sett gjorts i samband med att rådet släpper en rapport.

Evenemang

Pliktrådet ska synas på offentliga forum i syfte att lyfta frågor som rör totalförsvarspliktiga på den mediala dagordningen. Givet detta ska Pliktrådet medverka på konferenser, seminarium och sammankomster där möjligheten finns att lyfta frågor med koppling till totalförsvarsplikt. Däribland Folk och Försvars konferenser och seminarier, Sälen konferensen, Almedalen, Försvarsdagen och Pride. Pliktrådet bör anordna evenemang tillsammans med samarbetspartners och relevanta aktörer.

Layout

För att Pliktrådet ska uppfattas som en seriös organisation är det viktigt att layouten på det som produceras är professionell och genomtänkt. Pliktrådet ska fortsätta utveckla ett grafiskt uttryck som ska användas för allt arbete Pliktrådet producerar.

Omvärldsbevakning

En förutsättning för att lyckas med mediasatsningen är att känna av de mediala strömningarna. Vidare, för att delta i den politiska debatten, krävs att Pliktrådet besitter god kunskap om svensk försvarspolitik, utvecklingen av totalförsvaret samt myndigheternas uppdrag och verksamhet. Därav är det viktigt att Pliktrådet ständigt bevakar och agerar på nyhetsflödet med de hjälpmedel som står till förfogande. Pliktrådet bör kontinuerligt göra omvärldsanalyser. Dessa hjälpmedel bör även nyttjas till att utvärdera genomslag av egna utspel i media. Med hänsyn till omfattningen av denna arbetsuppgift är det väsentligt att Pliktrådet nyttjar en omvärldsbevakningstjänst.

Stöd till totalförsvarspliktiga

Pliktrådet ska uppmuntra totalförsvarspliktiga att engagera sig lokalt och göra egna utspel massmedialt. Uppmuntran ska ske genom samordningsstöd, tillförande av resurser och förmedling av kunskap, i syfte att stärka engagemanget på förbanden och tydligt förmedla bilden av en gemensam rörelse.

Webbplats

Webbplatsen ska upplysa om Pliktrådets aktuella arbete, informera om aktuella händelser och pliktrörelsens ståndpunkt i olika frågor. Webbplatsen ska syfta till att väcka engagemang hos pliktrörelsens medlemmar.

22: Kongress

Syfte

Kongressen är pliktrörelsens högsta beslutande organ. Kongressen genomförs årligen, där samtliga styrdokument för pliktrörelsen tas fram. Demokratiskt valda ombud från alla förband deltar på kongressen och för Sveriges alla totalförsvarspliktigas talan. På kongressen väljs ett nytt Pliktråd och pliktrörelsen stakar ut riktningen för kommande verksamhetsår. Kongressen ska även granska avgående Pliktråd.

Väsentligt för pliktrörelsen är att kongressen genomförs med hög seriositet, med givande debatter och väl underbyggda beslutsfattanden, vari demokratiska värderingar står i centrum. Strävan måste vara att samtliga ombud ska vara nöjda och känna att de fått möjlighet att påverka rörelsen, utifrån sina egna och kamraters perspektiv.

Mål

Kongressen präglas av demokrati och öppenhet.

Kongressen väljer ett nytt pliktråd. Kongressen bearbetar och fastslår stadgar, en verksamhetsplan och ett ideprogram.

Samtliga totalförsvarspliktiga under grundutbildning har förståelse för varför kongressen genomförs, när den äger rum och hur man kandiderar till den. Möjligheten att yttra sin åsikt ges till alla ombud och alla totalförsvarspliktiga.

Samtliga ombud ska erhålla de förutsättningar som krävs för att utföra sitt förtroendeuppdrag.

Krav

Värnpliktskongressen 2022 uppdrar Pliktrådet:

att aktivt stödja berörda myndigheter med att informera och tillse att Sveriges totalförsvarspliktiga har förståelse för varför kongressen genomförs, när den äger rum och hur man kandiderar till den,

att säkerställa att samtliga totalförsvarspliktiga har haft möjlighet att skriva motioner till kongressen,

att aktivt uppmuntra totalförsvarspliktiga att kandidera och skriva motioner till kongressen,

att tillsammans med Försvarsmakten omarbete FFS 2020:1 för att förändra mandatfördelningen till kongressen

att i god tid före kongressen ge ombuden möjlighet att delta på en förkongress där dokument som ska behandlas vid kongressen delas ut till samtliga ombud,

att under förkongressen genomföra en utbildning i mötesformalia, samt

att bjuda in gäster och talare som ger ombuden perspektiv och inspiration till diskussioner och bidrar till väl underbyggda beslutsprocesser.

att pliktrådet undersöker möjligheten att tillhandahålla handlingarna till samtliga totalförsvarspliktiga innan valet av ombud. Pliktrådet föreslår nödvändiga ändringar i stadgar, ideprogram och värksamhetsplan.

Genomförande

Planering

Värnpliktskongressen är pliktsrörelsens högsta beslutande organ och de styrdokument som fastställs ligger till grund inte bara för Pliktrådets verksamhet utan för hela rörelsen. Därav ska Pliktrådet i enlighet med stadgarna skapa en välarbetad plan och arbetsfördelning. I god tid innan kongressen ska Pliktrådet författa underlaget som bland annat ska bestå av propositioner, motioner, motionssvar och bilagor. Det är väsentligt att alla dokument noggrant diskuteras och revideras i syfte att förbättra arbetsformerna och hålla en hög kvalitet.

Gäster och talare

Pliktrådet ska bjuda in särskilt utvalda talare för att bidra med kunskap, inspirera ombuden och bidra till att väcka nya perspektiv. Politiker med intresse för totalförsvarsplikt, tidigare medlemmar ur pliktsrörelsen, journalister, representanter från totalförsvarsmyndigheter samt civila aktörer med intresse för totalförsvarspliktsfrågan ska bjudas in. Lämpligt vore att även bjuda in aktörer som arbetar med påverkansarbete inom olika områden hos utbildande myndigheter; som inte nödvändigtvis har direkt koppling till totalförsvarsplikten, men som kan bidra med perspektiv och inspiration till hur man bäst kan kravdriva inom berörda myndigheter. Eftersträvansvärt är att dessa personer verkar på olika nivåer, från förband till högkvarter, för att bidra till förtroendevalda såväl lokalt som centralt.

Information

Under förberedelsearbetet ska Pliktrådet tillse att alla värnpliktiga får tillräcklig information kring kongressen, i syfte att inspirera till medverkan samt att samtliga värnpliktiga får möjlighet att påverka pliktrörelsen.

Pliktrådet ska tillse att alla värnpliktiga är införstådda med hur, när och varför kongressen hålls, hur man kandiderar till kongressen eller Pliktrådet, samt är införstådda med att de äger rätt och har möjlighet att skriva motioner till kongressen. Detta kan med fördel ske genom en informationsturné.

Plikträdet har i uppdrag att tillhandahålla samtliga totalförsvarspiktiga med information om pliktrörelsens historia. I syfte att skapa en så kvalitativ kongress som möjligt är det viktigt att ombuden är införstådda med värnpliktskongressens förfaranden. Samtliga ombud måste ha god förståelse för formalia och hur beslut fattas. För att uppnå detta ska Plikträdet under förkongressen förbereda ombuden så att de har en god förståelse för arbetsordningen. Vid förkongressen ska även kongressens handlingar tilldelas ombuden.

Därtill skall Plikträdet tillse att deras förslag på verksamhetsplan, idéprogram och stadgar görs tillgängliga till samtliga värnpliktiga via hemsidan samt verkar för tillgängliga papperskopior på totalförsvarspiktigas utbildningsplatserna vid förkongressen.

Ansvar

Pliktrådets ansvariga ledamot är ytterst ansvarig för kongressen, dock ska samtliga ledamöter vara involverade i författande av och beslut om politiska dokument. Under kongressen ska Plikträdet bidra med kunskap och erfarenhet och tillsammans med sekretariatet tillse att kongressen flyter på smidigt.

Utvärdering

Efter kongressen ska en utvärdering genomföras. Dels med ombuden, dels mellan Plikträdet och sekretariatet, för att ge ett givande underlag till nästa kongress.